

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิต ของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด ในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) เพื่อตอบคำถามวิจัยให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 R1 : ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริจาคโลหิตของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีขั้นตอนย่อยดังนี้

1. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการบริจาคโลหิตของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด
2. ศึกษาแนวทางการจัดชุดกิจกรรม เพื่อการส่งเสริมการบริจาคโลหิต
3. ประมวลผลและสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด และทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ ส่งเสริมการบริจาคโลหิต

ขั้นตอนที่ 2 D1 : สร้างและพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิต ของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีขั้นตอนย่อยดังนี้

1. กำหนดจากกรอบแนวคิดในการพัฒนา จากการประมวลผลและสังเคราะห์เอกสารในขั้นตอนที่ 1
2. ร่างรูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิต โดยผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้อง และตรวจสอบรูปแบบฉบับร่าง โดยการปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงรูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิต ของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์มากขึ้น
3. พัฒนาเครื่องมือสำหรับประเมินรูปแบบ และประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการบริจาคโลหิต ของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด

ขั้นตอนที่ 3 R2 : ทดลองใช้และประเมินการใช้นิรูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิต ของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีขั้นตอนย่อยดังนี้

1. ทดลองใช้รูปแบบ กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 44 คน (เพชรรัตน์ พงษ์เจริญสุข. 2554 : 50)

2. ประเมินผลการใช้รูปแบบ จากการทดสอบวัดความรู้ การสอบถาม และการสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ 4 D 2 : นำเสนอรูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิต ของประชาชน จังหวัดร้อยเอ็ดต่อผู้ปฏิบัติ โดยมีขั้นตอนย่อยดังนี้

1. นำผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 3 เสนอต่อผู้เกี่ยวข้อง รับทราบข้อมูล และ ปรับให้สะดวกต่อการนำไปใช้

2. สรูปรูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิต ของจังหวัดร้อยเอ็ด ฉบับ สมบูรณ์

ในการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิต ของประชาชนจังหวัด ร้อยเอ็ด จะดำเนินการแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 R1: ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริจาคโลหิต ของประชาชนจังหวัด ร้อยเอ็ด

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการบริจาคโลหิต ของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ สอดคล้องกับบริบทของจังหวัดร้อยเอ็ด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร การวิจัยครั้งนี้มีหน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เป็นบุคคล ได้แก่ ประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดทั้งชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 17 – 60 ปีบริบูรณ์ จำนวน 859,149 คน ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2555 (ศูนย์สารสนเทศทางประชากรศาสตร์ วิทยาลัย ประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2556)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนชายและหญิง ปัจจุบันอาศัยอยู่ตามทะเบียนบ้าน ใน เขตพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด อายุ 17 – 60 ปีบริบูรณ์ ที่เคยและไม่เคยบริจาคโลหิตมาก่อน ใช้กลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 20 เท่าของตัวแปรอิสระ หรืออย่างน้อย 100 หน่วย (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2550 : 54) เนื่องจากในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (Discrimination Analysis) มี จำนวนตัวแปรอิสระ 8 ตัว กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่เคยบริจาคโลหิต และ ไม่เคย บริจาคโลหิต กลุ่มละ 160 คน รวมทั้งสิ้น 320 คน เพื่อสำรวจปัจจัยที่มีผลต่อการบริจาคโลหิต

และสนทนากลุ่มในประเด็นที่ เกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้บริจาคโลหิต และไม่บริจาคโลหิต จำนวน 2 กลุ่ม ๆ ละ 10-12 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง ของ บุญชม ศรีสะอาด (2554 : 45 - 47) โดยใช้ในการสุ่มแบบกำหนดสัดส่วน (Quota Sampling) โดยผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ประชาชนที่อายุ ระหว่าง 17 - 60 ปี แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เคยบริจาคโลหิตและไม่เคย บริจาคโลหิต กำหนดกลุ่มละ 160 คน รวมจำนวน 320 คน จากนั้นจึง กำหนดสัดส่วนกลุ่ม ตัวอย่างแต่ละอำเภอ ใน 20 อำเภอของจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งแบ่งเป็นอำเภอ ๆ ละ 16 คน ประกอบด้วย ผู้ที่เคยบริจาคโลหิต 8 คน และ ไม่เคยบริจาคโลหิต 8 คน จากนั้นเลือกสุ่ม ตัวอย่างแบบบังเอิญ ในแต่ละอำเภอจนครบตามจำนวนที่กำหนดต้องการ

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ชั้นตอนที่ 1 คือ

1. ตัวแปรอิสระ และตัวแปรต้น เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริจาคโลหิต ของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 8 ตัว คือ 1) ความรู้เกี่ยวกับโลหิตและการบริจาคโลหิต 2) ทักษะคติ 3) แรงจูงใจ 4) การสนับสนุนทางสังคม 5) การรับรู้ประโยชน์ของการบริจาคโลหิต และข่าวสารเกี่ยวกับภาวะการขาดแคลนโลหิต 6) ปัญหาและอุปสรรคในการบริจาคโลหิต 7) พฤติกรรมตั้งใจในการบริจาคโลหิต และ 8) จำนวนครั้งของการบริจาคโลหิต

2. ตัวแปรตาม คือ การบริจาคโลหิต แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเคยบริจาคโลหิตและกลุ่มไม่เคยบริจาคโลหิต

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ในการวิจัย ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งผู้วิจัย ได้พัฒนาเครื่องมือมาจากแบบสอบถามที่มีผู้ ทำการศึกษาไว้แล้ว นำมาปรับให้สอดคล้องกับบริบทที่ศึกษา โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคอยให้ คำแนะนำชี้แนะ แบบสอบถามมีจำนวนรวม 70 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 7 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) เกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ศาสนา รายได้ จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับโลหิตและการบริจาคโลหิต
จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการบริจาคโลหิต ของ
ประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย ปัจจัยด้านทัศนคติ จำนวน 10 ข้อ วัดปัจจัยด้าน
แรงจูงใจ จำนวน 10 และวัดปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม จำนวน 5 ข้อ รวม จำนวน 25
ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการรับรู้ประโยชน์การบริจาคโลหิตและภาวะการณ์ขาด
แคลนโลหิต จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคในการบริจาคโลหิต จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามพฤติกรรมตั้งใจบริจาคโลหิต จำนวน 3 ข้อ

ส่วนที่ 7 แบบสอบถามการเคยบริจาคโลหิตหรือไม่เคยบริจาคโลหิต มาก่อนและ
ให้ตอบคำถามแบบเติมคำที่ถามเกี่ยวกับจำนวนครั้งของการบริจาคโลหิต จำนวน 1 ข้อ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทบทวนวรรณกรรม ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
กับการบริจาคโลหิต
2. ร่างแบบสอบถาม โดยอาศัยข้อมูลจากข้อ 1 ให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด
ทฤษฎี ในการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่จะมีผลต่อการบริจาคโลหิต ของประชาชนจังหวัด
ร้อยเอ็ด
3. นำร่างแบบสอบถาม เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบแก้ไข เสนอแนะ
ปรับปรุง เพื่อความเหมาะสมและความถูกต้องของแบบสอบถาม
4. นำแบบสอบถามตามที่ได้ปรับปรุงแล้วตามข้อ 3 เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ด้าน
เพื่อตรวจสอบ 1) ด้านความถูกต้องด้านโครงสร้าง เนื้อหา 2) ตรวจสอบด้านภาษา และ 3)
ตรวจสอบความเหมาะสมด้านสถิติ การวัดและประเมินผล ในการวิจัยครั้งนี้มีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
เครื่องมือจำนวน 5 คน ประกอบด้วยด้านเนื้อหา 2 คน ด้านภาษา 2 คน และด้านสถิติและการวัด
ประเมินผล 1 คน
5. นำแบบสอบถามตามที่ได้รับการตรวจแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง
แก้ไข แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบพิจารณาอีกครั้ง

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขจากการแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาครั้งที่ 2 ไปหาคุณภาพของเครื่องมือ

7. การหาคุณภาพของเครื่องมือวัด เป็นการทดสอบความรู้ ตามข้อเท็จจริง (Facts) และเป็นแบบสอบถาม ที่ถามความเป็นจริง ตามบริบทของประชาชน ดังนั้นแบบสอบถามจึงต้องตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรงเชิง โครงสร้างและเชิงเนื้อหา โดยส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องเที่ยงตรงระหว่างวัตถุประสงค์ของการวิจัย กับเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ที่ปรับปรุงแก้ไขจนเสร็จสมบูรณ์ เครื่องมือวัดทุกฉบับ ได้ผ่านการพิจารณาด้านเนื้อหา ความหมาย และการใช้ภาษาของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญได้ ตรวจสอบความครอบคลุมตามโครงสร้างของเนื้อหา ความสอดคล้องของข้อคำถาม กับขอบเขตของความรู้ที่กำหนดเป็นเป้าหมาย ว่าข้อคำถามเกี่ยวกับการวิจัย ครอบคลุมเนื้อหาเชิงทฤษฎี ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ และกำหนดไว้เป็นนิยามศัพท์หรือไม่ และตรวจสอบการใช้ถ้อยคำ และภาษามีความเหมาะสม และสื่อความหมายที่ตรงกับสิ่งที่ต้องการจะสอบถามหรือไม่ โดยใช้เกณฑ์ค่า IOC รายข้อมากกว่า 0.50 ขึ้นไป (พวงรัตน์ ทีวีรัตน์. 2543 : 117) และค่า IOC รวมทั้งฉบับกำหนดค่าความสอดคล้องมากกว่า 0.80 (ศิริชัย กาญจนวาสิ. 2548 : 235) จึงจะยอมรับได้ การวิจัยครั้งนี้กำหนดผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน คือ

1. ดร.ทนพ.ศิริศักดิ์ พรหมแพน หัวหน้ากลุ่มงานเทคนิคบริการทางการแพทย์ โรงพยาบาลกมลลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้าน โครงสร้างเนื้อหา

2. นายแพทย์ จุลานนท์ พิมแพนไชย นายแพทย์ชำนาญการพิเศษ โรงพยาบาลเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญด้าน โครงสร้างเนื้อหา

3. คต.ดร. สุทธิพันธ์ อรัญญาส อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

4. ดร. พูนสวัสดิ์ นาทองคำ นายกองศ์กรบริหารส่วนตำบลร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

5. ดร. อคุศลย์ สุรวาทกุล อาจารย์ประจำโรงเรียนบ้านหัวดง อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติและประเมินผล

ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาและลงความเห็นให้คะแนน ใช้หลักการให้คะแนน ดังนี้

1. +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะกลุ่มพฤติกรรมนั้น
2. 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะนั้นหรือไม่

3. -1 เมื่อแน่ใจข้อความนั้นไม่เป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะของกลุ่มพฤติกรรมนั้น

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อมูลคำถามกับ
ลักษณะพฤติกรรม

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

จากนั้น คัดเลือกข้อความที่มีดัชนี IOC มากกว่า 0.50 ไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชาชน จำนวน 30 คน เครื่องมือที่คำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จะนำไปทดลองใช้และนำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ t-test เพื่อทดสอบสมมติฐาน 2 กลุ่ม กำหนดค่าคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเลือกค่า t ที่มีค่าสูง คือมีค่าตั้งแต่ 1.734 ขึ้นไป และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในแต่ละด้าน โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (รังสรรค์ สิงห์เลิศ. 2551 : 142 – 157) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทัศนคติเท่ากับ .8746 ค่าความเชื่อมั่นแบบวัดแรงจูงใจเท่ากับ .5857 ค่าความเชื่อมั่นแบบวัดแรงสนับสนุนทางสังคมเท่ากับ .7122 ค่าความเชื่อมั่นแบบวัดการรับรู้ข่าวสารการบริจจาคโลหิตเท่ากับ .7201 แบบวัดความเชื่อมั่นด้านปัญหาอุปสรรคเท่ากับ .8258 แบบวัดความตั้งใจบริจจาคโลหิตเท่ากับ .9826 รวมค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .7663 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ในส่วนของแบบสอบถามที่เป็นการวัดความรู้ โดยตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน นำไปทดสอบหาค่าความยากง่าย ทดสอบหาค่าอำนาจจำแนก หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร K-R20 (รังสรรค์ สิงห์เลิศ. 2551 : 142 – 157) ในการวิจัยครั้งนี้แบบวัดความรู้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .6729

8. นำแบบสอบถามไปจัดพิมพ์ใหม่ เพื่อนำไปรวบรวมเก็บข้อมูลภาคสนามต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนการสำรวจปัจจัย โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองบางส่วน และส่งแบบสอบถามให้เครือข่ายเจ้าหน้าที่เวชสถิติของโรงพยาบาลชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการแจกแบบสอบถามให้ผู้ตอบ ได้ตอบแบบสอบถามเอง กรณีอ่านหนังสือไม่ได้ ผู้วิจัยหรือผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้อ่านข้อคำถามให้ผู้ตอบเลือกตอบ หลังจากนั้นรวบรวมแบบสอบถามและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการทำการสนทนากลุ่ม ดำเนินการตามขั้นตอน คือ 1) กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัย 2) จัดเตรียมเครื่องมือ เช่น เทปบันทึกเสียง อาหารว่างและเครื่องดื่ม กล้องถ่ายรูป ผู้ช่วยนักวิจัย และแนวคำถามวิจัยในการสนทนากลุ่ม สมุดจดบันทึก ปากกา เป็นต้น 3) กำหนดวันจัดทำกรสนทนากลุ่มและนัดหมาย 4) ดำเนินการสนทนากลุ่มตามที่กำหนด 5) ถอดเทปบันทึกเสียง และจัดพิมพ์การสนทนากลุ่ม เพื่อนำข้อมูลการสนทนากลุ่มไปวิเคราะห์เนื้อหาในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในตอนต้นที่ 1 นี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาจัดหมวดหมู่และบันทึกคะแนน แต่ละข้อแต่ละข้อมติลงในแบบรหัส (Coding Form) หลังจากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อทดสอบสมมติฐานเชิงทฤษฎีหรือทฤษฎีชั่วคราวที่สร้างขึ้นก่อนการวิจัย โดยการใช้ สถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของตัวแปรอิสระต้น / ตัวแปรอิสระ ข้อมูลสถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ (Frequencies) ร้อยละ (Percentage) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) และฐานนิยม (Mode)

2. สถิติวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัย ใช้การสถิติการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis) แบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Method) และสหสัมพันธ์แคนนอนิคอล (Canonical Correlation Analysis) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มที่เคยบริจาคโลหิตและกลุ่มที่ไม่เคยบริจาคโลหิต โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (Level of Significant .05) (รังสรรค์ สิงหเลิศ. ม.ป.ป. : 13)

3. ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) นำไปวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอในรูปแบบการบรรยาย

การวิจัยขั้นตอนที่ 1 สรุปรวธีดำเนินการวิจัย ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงสรุปรวธีดำเนินการวิจัย ตอนที่ 1 การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการบริจาคโลหิต ของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย และแหล่งข้อมูล	เครื่องมือ และการวิเคราะห์
ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริจาคโลหิตของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด	1. ทบทวนเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 2. สํารวจโดยใช้แบบสอบถาม 3. สนทนากลุ่มจำนวนอย่างน้อย 2 กลุ่ม เพื่อยืนยันปัจจัยที่สํารวจได้ และค้นหาปัจจัยเพิ่มเติม	1. ประชาชน อาศัยอยู่ตามทะเบียนบ้านในจังหวัดร้อยเอ็ด อายุ ระหว่าง 17 – 60 ปี เคยบริจาคโลหิต จำนวน 160 คน และไม่เคยบริจาคโลหิต จำนวน 160 คนรวมทั้งสิ้น 320 คน 2. ประชาชนอายุ 17 ถึง 60 ปี จำนวน 2 กลุ่ม ๆ ละ 10 -12 คน	1. แบบสอบถาม การวิเคราะห์โดยใช้สถิติวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis) แบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Method) และหาค่าสหสัมพันธ์แคนอนิคอล (Canonical Correlation Analysis) 2. การวิเคราะห์เนื้อหา ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ 2 D 1: การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิต ของประชาชน จังหวัดร้อยเอ็ด

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิต ของประชาชน
จังหวัดร้อยเอ็ด

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ในการวิจัยขั้นตอนที่ 2 ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ
นักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้องในการบริจาคโลหิต จำนวน 22 คน ใช้การเลือกกลุ่มเป้าหมาย
แบบเฉพาะเจาะจง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมิน ตรวจสอบรูปแบบ จำนวน
5 คน ประกอบด้วย

1. ดร. อวยชัย วัฒนา ตำแหน่ง ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม
2. ดร. ทนพ. ศิริศักดิ์ พรหมแพน ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มงานเทคนิคการแพทย์
โรงพยาบาลกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
3. ดร. ศิริวัฒน์ ศิริอมรพรรณ ตำแหน่ง ผู้บริหารด้านสาธารณสุข องค์การ
บริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด
4. นายกฤษฎี ชายสวัสดิ์ ตำแหน่ง สาธารณสุขอำเภอเมืองสรวง
5. นายแพทย์ เชี่ยวชาญ สระคูพันธ์ ตำแหน่ง นายแพทย์ระดับเชี่ยวชาญ
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเมืองสรวง

กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย นักวิชาการ พยาบาล และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ
ประชาชนจำนวน 17 คน ประกอบด้วย

1. นางสุนิตย์ วงศ์กัญญา ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
เมือง อำเภอเมืองสรวง
2. นายสาคร วันทอง หัวหน้ากลุ่มงานเทคนิคบริการทางการแพทย์
โรงพยาบาลเมืองสรวง
3. นางชื่นชีวัน แก่นจันทร์ หัวหน้ากลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบครัวและชุมชน
โรงพยาบาลเมืองสรวง

4. นางลำพอง ศรีวงศ์ชัย พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลเมืองสรวง
5. นางพรพิศ กล้าเกิด ปลัดอำเภอชำนาญการ อำเภอเมืองสรวง
6. นางสาวดวงดาว สารัตน์ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ รพสต. หนองหิน
7. นางอุมาภรณ์ สอนปัญญา พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น
8. นางสมจิตร พรหมแพน นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ โรงพยาบาล

ร้องคำ

9. นางสาวศิริรัตน์ เขียวสุข พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลเมืองสรวง
10. นายชวนชัย นาแก้ว กำนันตำบลหนองผือ
11. นางบรรจง สารัมย์ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 3

ค.หนองผือ

12. นางศุภราภรณ์ ชนะพันธ์ อสม.บ้านป่ายาง หมู่ที่ 2 ค.หนองผือ
13. นางปัญญา วินทะไชย ประชาชน บ้านป่าม่วง หมู่ที่ 5 ค.หนองผือ

อ. เมืองสรวง

14. นางราศี พิมมะทา ประชาชน บ้านหนองเม็ก หมู่ที่ 3 ค.หนองผือ

อ. เมืองสรวง

15. นายวิรัตน์ สอไบ ผู้ใหญ่บ้านหนองเม็ก หมู่ที่ 3 ค.หนองผือ
16. นางสาวพรรณรัช ศรีตะวัน นักเรียน หมู่ที่ 5 ค.หนองผือ อ. เมืองสรวง
17. นางสาวพิมลรัตน์ ชนะพันธ์ นักเรียน หมู่ที่ 5 ค.หนองผือ อ. เมืองสรวง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในขั้นตอนที่ 2 ได้แก่

1. ประเด็นการประชุมผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ให้บริการในหน่วยรับบริจาคโลหิต บุคลากรภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริจาคโลหิต และผู้เชี่ยวชาญ โดยการที่ผู้วิจัยนำผลจากการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มาจัดเวทีคืนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ ให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมแสดงข้อคิดเห็นเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลสมบูรณ์มากขึ้น

2. ชุดกิจกรรม รูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิต ของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด ฉบับร่าง เพื่อนำสู่การพิจารณาร่วมกันในเวทีการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) ปรับปรุงฉบับร่างครั้งที่ 1 หลังจากนั้นนำรูปแบบที่ได้ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 คน วิพากษ์รูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิต ของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด ในชุดกิจกรรม รูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิต ฉบับร่าง ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ชุดกิจกรรม เกี่ยวกับการส่งเสริมการบริจาคโลหิต ของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเป็นการจัดประสบการณ์ให้กับกลุ่มเป้าหมาย เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโลหิต และการบริจาคโลหิต เกิดทัศนคติที่ดีต่อการบริจาคโลหิต และมีความตั้งใจที่จะบริจาคโลหิต ในชุดกิจกรรม ประกอบด้วย

1. กิจกรรมการอบรมสุนทรียสนทนาเพื่อการบริจาคโลหิต มีกิจกรรมย่อย ดังนี้
  - 1.1 กิจกรรมย่อยที่ 1 การสร้างความสงบและผ่อนคลายด้วยเพลงดังดอกไม้บานและมีท่าทางประกอบ แนะนำตนเองด้วยการตอบคำถาม 3 คำว่าตัวเองเป็นใครมาจากไหน มาเพื่อวัตถุประสงค์อะไร
  - 1.2 กิจกรรมย่อยที่ 2 การนำเข้าสู่บทเรียน ด้วยการใช้วิธีทำจิตใจให้สงบผ่อนคลาย และอยู่กับตัวเอง
  - 1.3 กิจกรรมย่อยที่ 3 การฉายวิดีโอทัศน์เกี่ยวกับความต้องการบริจาคโลหิต
  - 1.4 กิจกรรมย่อยที่ 4 การให้ความรู้โดยวิทยากร เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องโลหิตและการบริจาคโลหิต
  - 1.5 กิจกรรมย่อยที่ 5 การนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการนั่งสมาธิ 12 นาที โดยกระบวนการ
  - 1.6 กิจกรรมย่อยที่ 6 การให้ความรู้เกี่ยวกับ การปฏิบัติตนเพื่อเป็นผู้บริจาคโลหิตอย่างต่อเนื่องและการออกกำลังกาย
  - 1.7 กิจกรรมย่อยที่ 7 การให้ความรู้เกี่ยวกับ เรื่องเครือข่ายและจิตสาธารณะ
  - 1.8 กิจกรรมย่อยที่ 8 การนำเข้าสู่บทเรียนด้วย เพลงโปรดช่วยดูแลคนดีของตึกแทน ชลดา
  - 1.9 กิจกรรมย่อยที่ 9 การให้ความรู้เรื่องเครือข่าย
  - 1.10 กิจกรรมย่อยที่ 10 การระดมสมองสร้างเครือข่ายบริจาคโลหิต
  - 1.11 กิจกรรมย่อยที่ 11 การสรุปสิ่งที่อยากบอกหลังฝึกอบรมด้วยคำ 2 คำ
  - 1.12 กิจกรรมย่อย อื่น ๆ เช่น การทำแบบทดสอบก่อนการอบรม การทำทดสอบหลังการอบรม การประเมินความพึงพอใจในการอบรมสุนทรียสนทนาเพื่อการบริจาคโลหิต
2. กิจกรรมตั้งเครือข่ายบริจาคโลหิตอำเภอเมืองสรวง
3. กิจกรรมรณรงค์เพิ่มจำนวนผู้บริจาคโลหิต
4. กิจกรรมจิตอาสาช่วยเหลือผู้บริจาคโลหิตและร่วมบริจาคโลหิต ด้วยสมัครใจ

5. กิจกรรมสุนทรียสนทนาหลังบริจาควัสดุ

ส่วนที่ 2 ในส่วนนี้ประกอบด้วย 1) ส่วนสาระความรู้หรือ เนื้อหาเชิงวิชาการที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่จะทดลองใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 3 มีเนื้อหาวิชาการ และการประเมิน การให้ความรู้ จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ 1.1) เรื่องเกี่ยวกับโลหิต 1.2) เรื่องการบริจาควัสดุ 1.3) เรื่องการปฏิบัติตนเพื่อเป็นผู้บริจาควัสดุอย่างต่อเนื่อง 1.4) เรื่อง การสื่อสาร 1.5) เรื่องจิตสาธารณะ และ 1.6) เรื่องการสร้างเครือข่าย 2) ส่วนของกลุ่มมือการใช้สาระความรู้ของวิทยากร ที่นำไปใช้ในการอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย

3. แบบทดสอบก่อนและหลังการอบรมเป็น แบบวัดความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติตัวหลังบริจาควัสดุ

4. แบบประเมินการจัดอบรมให้ความรู้ ตามโครงการสุนทรียสนทนาเพื่อ การบริจาควัสดุ (ฉบับร่างเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 3)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ประเด็นการประชุม คือ เครื่องมือในการวิจัยขั้นตอนที่ 2 มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพคือ 1) ศึกษาเอกสารและบทความที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างแบบบันทึกการประชุมและประเด็นการประชุม 3) สร้างแบบประเมินการประชุม 4) นำข้อมูลไปวิเคราะห์เนื้อหา 5) ปรับปรุงและแก้ไข เครื่องมือฉบับร่างให้มีความเหมาะสม ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และ 6) จัดพิมพ์เป็นประเด็นในการประชุม ที่ชัดเจน

จากขั้นตอนที่ 2 สรุปวิธีดำเนินการวิจัยได้ตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงสรุปวิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการบริจาควัสดุของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมายและแหล่งข้อมูล	เครื่องมือ และการวิเคราะห์
เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการส่งเสริมการบริจาควัสดุของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด	1. ผู้วิจัยร่างรูปแบบการส่งเสริมการบริจาควัสดุ จากปัจจัยที่มีผลต่อการบริจาควัสดุ	1. ผู้วิจัยทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา	1. การวิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหา และจัดพิมพ์ จัดทำรูปแบบฉบับร่าง

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย และ แหล่งข้อมูล	เครื่องมือและ การวิเคราะห์
เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิตของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด	2. ผู้วิจัยร่างรูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิต จากปัจจัยที่มีผลต่อการบริจาคโลหิต 3. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) และ ระดมสมอง (Brainstorming) หาปัจจัยเพิ่ม และปรับปรุงรูปแบบจำลองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 4. การตรวจสอบรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ	2. ผู้วิจัยทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา 3. ผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิ และ นักวิชาการ บุคคลกรในหน่วยรับบริจาคโลหิต ผู้เกี่ยวข้องในหน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชน อสม. และประชาชน จำนวน 22 คน 4. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและประเมินรูปแบบ จำนวน 5 คน	2. การวิเคราะห์ สัมเคราะห์เนื้อหา และจัดพิมพ์ จัดทำรูปแบบฉบับร่าง 3. แบบประเมินการประชุมและหา ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ จัดกลุ่ม 4. การระดมสมอง (Brainstorming) วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ปรับปรุงรูปแบบฉบับร่าง ประเด็นการประชุม ประเมินและตรวจสอบรูปแบบ และ การวิเคราะห์เนื้อหา

ที่มา : จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 3 R 2 : การทดลองและประเมินผลการใช้รูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิต ของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด

วัตถุประสงค์

เพื่อนำรูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิต ของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด ที่สร้างจากการวิจัยขั้นตอนที่ 2 ไปทดลองใช้และประเมินผล

กลุ่มเป้าหมาย

จาก เพชรรัตน์ พงษ์เจริญสุข (2554 : 50-54) ที่นำเสนอว่าการตั้งวงสนทนาหรือสนทนา จำนวนผู้ร่วมวงสนทนาไม่ควรมีจำนวนน้อยหรือมากเกินไป การกำหนดกลุ่มเป้าหมายครั้งนี้ เลือกแบบเจาะจงเฉพาะบุคคลที่อาศัยอยู่ในเขต 8 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นเขตบริการปฐมภูมิอำเภอเมืองสรวง ทั้งผู้ที่เคยและไม่เคยบริจาคโลหิต จำนวน 44 คน มีคุณสมบัติ คือ 1) อายุ 17 ปี - 60 ปี 2) น้ำหนักตัว 45 กิโลกรัมขึ้นไป และ 3) สมัครใจเข้าร่วมโครงการ

การเลือกกลุ่มเป้าหมาย ด้วยเหตุผล คือ 1) เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่อยู่ในเขตบริการปฐมภูมิของโรงพยาบาลเมืองสรวง ตั้งอยู่ในเขตตำบลหนองผือ จำนวน 6 หมู่บ้านและตำบลเมืองสรวง 2 หมู่บ้าน รวม 8 หมู่บ้าน 2) ผู้นำชุมชน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ส่งรายชื่อประชาชนผู้สมัครใจในเขตหมู่บ้านของตนเอง เข้าร่วมในขั้นตอนนี้ อย่างน้อย 5 คนต่อหมู่บ้าน และ 3) เป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากโรงพยาบาลเมืองสรวง และหอประชุมอำเภอเมืองสรวง ซึ่งเป็นที่จัดอบรม และเป็นที่ตั้งของหน่วยบริจาคโลหิตเคลื่อนที่ของเหล่ากาชาดจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผู้วิจัยคาดหมายว่า กลุ่มเป้าหมายเดินทางความสะดวก ไม่ไกลเกินไป

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น และตัวแปรอิสระ ได้แก่ ชุดกิจกรรม และรูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิต ของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด

ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ความรู้เกี่ยวกับเรื่อง โโลหิต การบริจาคโลหิต การปฏิบัติตัว เพื่อให้สุขภาพแข็งแรงเหมาะสมต่อการเป็นผู้บริจาคโลหิตอย่างต่อเนื่อง การสื่อสาร จิตสาธารณะ และการสร้างเครือข่าย 2) ทักษะคิดต่อการบริจาคโลหิต และ 3) พฤติกรรมการปฏิบัติตัวหลังบริจาคโลหิต

รูปแบบการทดลอง

ใช้วิธีการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - experimental Design) โดยมีแบบแผนการวิจัยแบบ One-Group Pre-test-Post-test and Delayed test Design (พะนอ สงวนแก้ว, 2553 : 111) ทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเดียว โดยมีรูปแบบดังนี้

T1	X	T2	T3
----	---	----	----

กำหนดให้ T1 หมายถึง การทดสอบก่อนอบรม (Pre-test)

T2 หมายถึง การทดสอบหลังอบรม (Post-test)

T3 หมายถึง การทดสอบช้า (Delayed Post – test)

X หมายถึง ชุดกิจกรรม/รูปแบบการส่งเสริมการบริจาดโลหิต

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ในการวิจัย ระยะที่ 3 ประกอบด้วย 2 ชุด
ได้แก่

ชุดที่ 1 : แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) เกี่ยวกับการเคยและไม่เคยบริจาดโลหิต และให้เติมค่าลงในช่องว่าง ได้แก่ ชื่อ - สกุล อายุ เพศ น้ำหนักตัว และโรคประจำตัว

ส่วนที่ 2 แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับโลหิตและการบริจาดโลหิต
จำนวน 28 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถาม วัดทัศนคติ จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถาม วัดการปฏิบัติตัวหลังบริจาดโลหิต จำนวน 5 ข้อ
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทบทวนวรรณกรรม ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบการส่งเสริมการบริจาดโลหิตของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด จากการวิจัยขั้นตอนที่ 2
2. ร่างแบบสอบถาม โดยอาศัยข้อมูลจากข้อ 1 ให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตัว เกี่ยวกับการบริจาดโลหิต
3. นำแบบสอบถาม เสนอผู้เชี่ยวชาญ ตามรายชื่อในการวิจัยขั้นตอนที่ 1
4. นำแบบสอบถามตามที่ได้รับการตรวจแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจพิจารณาอีกครั้ง
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขจากการแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาไปหาคุณภาพของเครื่องมือ
6. การหาคุณภาพของเครื่องมือวัดให้ครอบคลุมเนื้อหาในชุดรูปแบบกิจกรรมการส่งเสริมการบริจาดโลหิต ของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด ตรวจสอบการใช้ถ้อยคำ /ภาษา ให้มีความเหมาะสม และสื่อความหมายที่ตรงกับสิ่งที่ต้องการจะสอบถาม โดยใช้เกณฑ์ค่า IOC รายข้อมากกว่า 0.50 ขึ้นไป (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 117) และค่า IOC รวมทั้งฉบับ กำหนดค่าความสอดคล้องมากกว่า 0.80 (ศิริชัย กางนวาสี. 2548 : 235) หลังจากนั้นคัดเลือก

ข้อคำถามที่มีค่าดัชนี IOC มากกว่า 0.50 ไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชาชนและนักเรียน จำนวน 30 คน เครื่องมือเป็นการตอบคำถาม แบบถูก-ผิด และเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ทดลองใช้และนำไปหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้สถิติ t -test เพื่อทดสอบสมมุติฐาน กำหนดค่าคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเลือกค่า t ที่มีค่าสูง คือ มีค่าตั้งแต่ 1.734 ขึ้นไป หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในแต่ละด้าน โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1961 อ้างถึงใน รังสรรค์ สิงหเลิศ. 2551 : 142 - 157) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทัศนคติ เท่ากับ .81 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการปฏิบัติตัว เท่ากับ .85 แบบวัดความรู้ของกลุ่มตัวอย่าง นำไปทดสอบหาค่าความยากง่าย ทดสอบหาค่าอำนาจจำแนก หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร $K-R20$ (รังสรรค์ สิงหเลิศ. 2551 : 142 - 157) แบบวัดความรู้ในการทดลองครั้งนี้มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .82 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ทั้ง 3 ส่วน

7. นำแบบสอบถามไปจัดพิมพ์ใหม่ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัยเชิงทดลอง ในวิจัยขั้นตอน ที่ 3

ชุดที่ 2 : แบบประเมินการอบรมสุนทรียสนทนาเพื่อการบริจาคโลหิต

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. จัดทำโครงการ “สุนทรียสนทนาเพื่อการบริจาคโลหิต” ขออนุมัติโครงการตามขั้นตอนต่อนายอำเภอเมืองสรวง โดยความเห็นชอบของสาธารณสุขอำเภอเมืองสรวง และผู้อำนวยการโรงพยาบาลเมืองสรวง

2. ส่งหนังสือจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลเมืองสรวง เพื่อขอความร่วมมือจากผู้นำชุมชน และประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 8 หมู่บ้าน ในเขตบริการสุขภาพปทุมภูมิ โรงพยาบาลเมืองสรวง เพื่อส่งรายชื่อของประชาชน อายุ 17 – 60 ปี ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตบริการปทุมภูมิ โรงพยาบาลเมืองสรวง หมู่บ้านละ 5-6 คน เพื่อเข้าร่วมโครงการ

3. จัดกิจกรรมตามโครงการ

3.1 กิจกรรมอบรม “สุนทรียสนทนาเพื่อการบริจาคโลหิต” มีกิจกรรม ดังนี้

3.1.1 กิจกรรมทำแบบทดสอบ / แบบสอบถาม ก่อนอบรม (Pre-test)

3.1.2 กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนด้วยเพลงดังดอก ไม้บ้าน ของเสถียร

ธรรมสถาน

และมีท่าทางประกอบเพลง (6 นาที) เพื่อให้บรรยากาศผ่อนคลาย (โดยกระบวนการ) จากนั้น
แนะนำตนเองด้วยการตอบในประเด็น เป็นใคร มาจากไหน มาเพื่อวัตถุประสงค์อะไร

3.1.3 กิจกรรมชมวีดิทัศน์ การบริจาคโลหิตคือการให้ชีวิต (5 นาที)

3.1.4 กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องโลหิตและการบริจาคโลหิต
(โดยวิทยากร)

3.1.5 กิจกรรมนั่งสมาธิ 12 นาที (โดยกระบวนการ)

3.1.6 กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการปฏิบัติตนเพื่อการเป็นผู้
บริจาคโลหิตอย่างต่อเนื่องและฝึกทักษะการออกกำลังกายแบบยืดเหยียด (โดยวิทยากร)

3.1.7 กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการสื่อสารและจิตสาธารณะ
(โดยวิทยากร)

3.1.8 กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนด้วยเพลงโปรดช่วยดูแลคนดี ของ
ตึกแตน ชลดา (โดยกระบวนการ)

3.1.9 กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องของการสร้างเครือข่าย
(โดยกระบวนการ)

3.1.10 กิจกรรมระดมสมองจัดตั้งเครือข่ายบริจาคโลหิต
(โดยกระบวนการ)

3.1.11 กิจกรรมทำแบบทดสอบ/แบบสอบหลังอบรมทันที (Post-test
ครั้งที่ 1)

3.1.12 กิจกรรมประเมินความพึงพอใจต่อการอบรมสุนทรียสนทนาเพื่อ
การบริจาคโลหิต

3.2 กิจกรรมตั้งเครือข่ายบริจาคโลหิต อำเภอเมืองสรวง

3.2 กิจกรรมรณรงค์เพิ่มจำนวนผู้บริจาคโลหิต

3.3 กิจกรรมจิตอาสาช่วยเหลือผู้บริจาคโลหิตและร่วมบริจาคโลหิต ด้วย
สมัครใจที่หอประชุมอำเภอเมืองสรวง

3.4 กิจกรรมสุนทรียสนทนาหลังบริจาคโลหิต เพื่อพูดถึงความรู้สึกที่ได้
เข้าร่วม และสรุปข้อคิดเห็นต่อการจัดอบรมครั้งก่อน

3.5 กิจกรรมทำแบบทดสอบซ้ำหลังอบรมครั้ง 14 - 28 วัน (Delayed Post-
test)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูล จากการทดสอบ การสอบถาม การประเมิน ที่ได้จากการทดลองในขั้นตอนที่ 3 นำสู่การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ นำข้อมูลสู่การสรุปผลการทดลอง การใช้รูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิตของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรวมที่ได้จากการทำแบบทดสอบ / แบบสอบถาม ก่อนการอบรม หลังอบรมทันที และหลังอบรม 14 – 28 วัน นำข้อมูลมาเปรียบเทียบกันโดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบวัดซ้ำ : Repeated Measure MANOVA (ทรงศักดิ์ ภูศรี. จาก URL <http://www.edu.tsu.ac.th/major/eva/files/journal/Manova2.pdf>)

2. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของกลุ่มทดลอง ต่อการอบรมสุนทรียสนทนา เพื่อการบริจาคโลหิต โดยนำค่าเฉลี่ยคะแนนจากการทดสอบ/สอบถาม ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2554 : 121) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด (คะแนน 4.51 – 5.00)

ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก (คะแนน 3.51–4.50)

ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง (คะแนน 2.51 – 3.50)

ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย (คะแนน 1.51 – 2.50)

ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด (คะแนน 1.00 – 1.50)

3. ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตารางที่ 5 แสดงสรุปวิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้และประเมินการใช้รูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิต ของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมายและแหล่งข้อมูล	เครื่องมือและการวิเคราะห์
เพื่อนำรูปแบบการส่งเสริมการบริจาค	นำรูปแบบไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยการจัดกิจกรรมตามชุดกิจกรรมที่	ประชาชนและนักเรียน ในเขต 8 หมู่บ้านของหน่วยบริการปฐมภูมิ โรงพยาบาลเมืองสรวงหมู่บ้านละ 5-6	1. แบบสอบถามวัดความรู้,ทัศนคติ, การปฏิบัติ ใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ :

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมายและแหล่งข้อมูล	เครื่องมือและการวิเคราะห์
<p>โลหิต ของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด ไร้อะไรไปทดลองใช้ และประเมินผลการใช้</p>	<p>สร้างและพัฒนาจากวิจัยขั้นตอนที่ 2</p> <p>1.1 ทดสอบและสอบถามเพื่อประเมินก่อนอบรม</p> <p>1.2 ทดสอบ/สอบถามหลังอบรมทันที และอีก 14-28 วัน</p> <p>2. ตั้งวงสุนทรียสนทนาเพื่อประเมินการใช้รูปแบบ</p>	<p>คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 44 คน</p> <p>1. อายุ 17 - 60 ปี</p> <p>2. น้ำหนัก 45 กิโลกรัมขึ้นไป</p> <p>3. ยินยอมเข้าร่วมโครงการ</p>	<p>Repeated Measure MANOVA</p> <p>2. แบบประเมินความพึงพอใจต่อการอบรมสุนทรียสนทนาเพื่อการบริจาค โลหิต ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเทียบเกณฑ์การจัดกลุ่ม 5 ระดับ ,ค่าร้อยละ</p> <p>3. ประเด็นคำถามในการสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)</p>

ขั้นตอนที่ 4 D 2 : การนำเสนอรูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิต ของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด

วัตถุประสงค์

เพื่อนำเสนอรูปแบบการส่งเสริมการบริจาค โลหิต ของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้บริหารหน่วยงาน ผู้ปฏิบัติงาน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการบริจาคโลหิต ผู้นำชุมชน อสม.และประชาชน จำนวน 50 คน เลือกแบบเจาะจง

วิธีดำเนินการ

- จัดเวที เพื่อนำเสนอรูปแบบที่ได้จากการทดลองขั้นตอนที่ 3 ให้ผู้บริหารหน่วยงาน /ผู้ปฏิบัติงาน ที่เกี่ยวข้องกับการบริจาคโลหิต และประชาชนได้รับทราบ
- ประเมินความพึงพอใจ ต่อการได้รับความรู้จากการนำเสนอผลการวิจัย
- ปรับปรุงรูปแบบการส่งเสริมการบริจาค โลหิต ของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด ตามข้อเสนอแนะ และสรุปเป็นรูปเล่มฉบับสมบูรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินผลการคืนข้อมูลวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินความพึงพอใจในการคืนข้อมูลวิจัย โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง นำไปวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

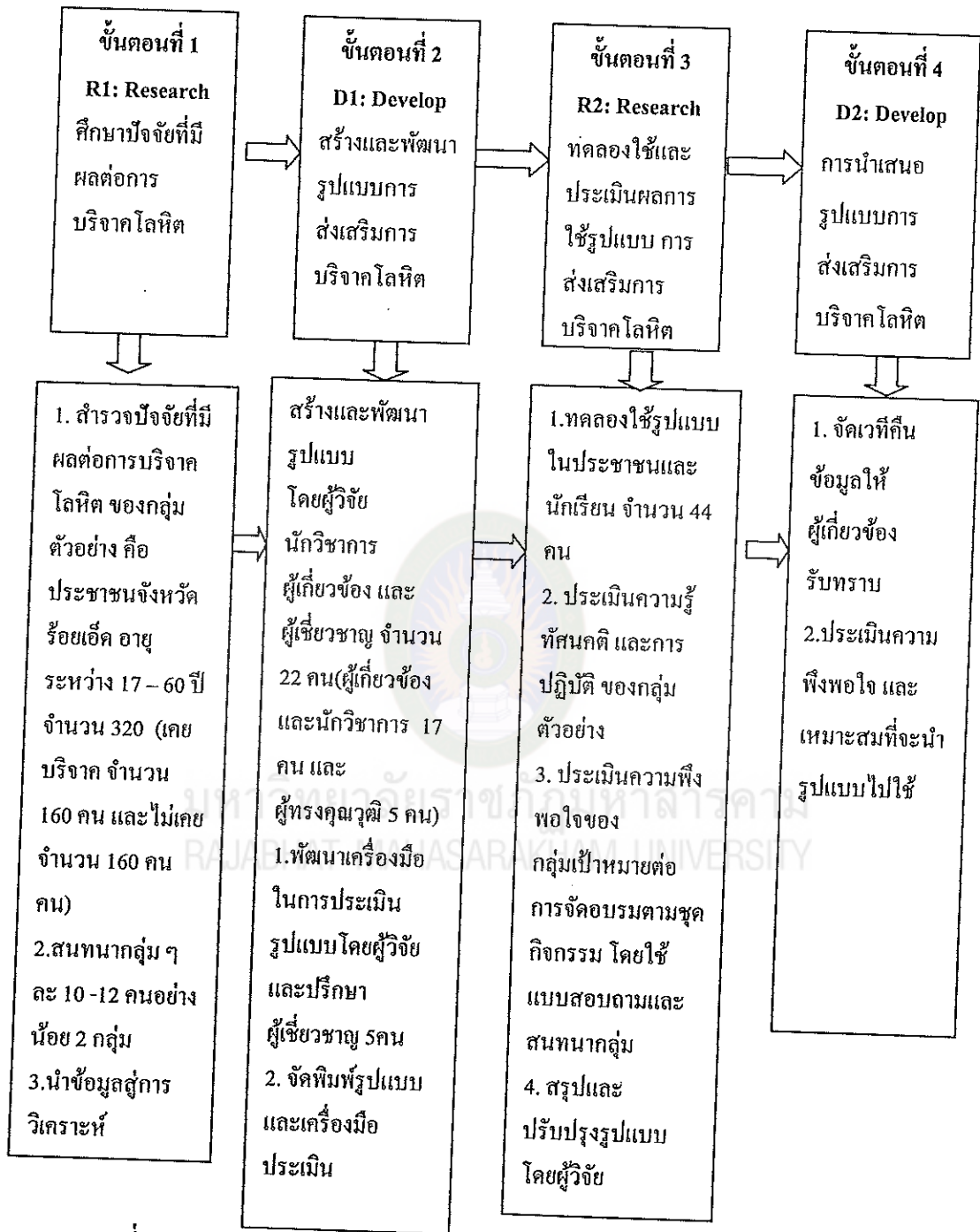
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดเวทีนำเสนอรูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิต หลังการทดลองใช้ในขั้นตอนที่ 3 ให้กับผู้เกี่ยวข้องและประชาชนรับทราบ
2. สรุปข้อเสนอแนะจากเวทีคืนข้อมูล นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ปรับปรุงรูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิต ของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด ตามข้อเสนอแนะ สรุปเป็นฉบับสมบูรณ์

ตารางที่ 6 แสดงสรุปวิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอรูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิต ของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมายและแหล่งข้อมูล	เครื่องมือและการวิเคราะห์
เพื่อนำเสนอรูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิตของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด	1. จัดเวทีคืนข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ 2. ประเมินความความพึงพอใจต่อข้อมูลวิจัย ที่ได้รับ ของผู้เกี่ยวข้องในเวทีคืนข้อมูล	ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติ ประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เกี่ยวกับการบริจาคโลหิตและประชาชน จำนวน 50 คน	วิเคราะห์เชิงปริมาณ (ร้อยละ) วิเคราะห์คุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปขั้นตอนการวิจัย เรื่องรูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิต ของประชาชน
จังหวัดร้อยเอ็ด ตามแผนภาพที่ 7

แผนภาพที่ 7 แสดงกรอบดำเนินการวิจัย : รูปแบบการส่งเสริมการบริจาคโลหิต
ของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด